

แบบบันทึกการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KM)
เรื่อง ๑๐ เทคนิคการถ่ายภาพให้ชัด
ของชุมชนนักปฏิบัติสตูดิโอ (Studio Media)
วันศุกร์ ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เวลา ๑๑.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.

ชื่อชุมชนนักปฏิบัติ ชุมชนสตูดิโอ (Studio Media)
หน่วยงาน ชุมชนนักปฏิบัติหน่วยงานสนับสนุน กลุ่มงานพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

รายชื่อสมาชิก

คุณเอื้อ	ผศ.นิวัตร	จารุวาระกุล
คุณอำนาจ	นายเพชร	สายเสน
คุณลิขิต	น.ส.ร็องนงค์	ชมปรีดา
คุณกิจ	น.ส.สุวลี	บัวสุวรรณ
คุณประสาน	น.ส.ณัฐริกา	คล้ายสงคราม

สมาชิกในกลุ่ม

๑. น.ส.พัฒนาพร	ดอกไม้
๒. นายกฤษณ์	จำนนิตย์
๓. นายปฐมพงศ์	จำนงค์ลาภ
๔. นายกิตติ	แย้มวิชา
๕. น.ส.วันธนา	แก้วผาบ
๖. น.ส.ดลวรรณ	สุทธิวัฒนกำจร
๗. น.ส.ปัญญาพร	แสงสมพร
๘. นายมงคล	ชนะบัว
๙. นายภาณุพงศ์	พันธ์บัวหลวง
๑๐. น.ส.ปริญญ์	โชคอุดมไพศาล

ผู้เล่า	รายละเอียดของเรื่อง	สรุปความรู้ที่ได้
น.ส.สุวลี บัวสุวรรณ	๑๐ เทคนิคการถ่ายภาพให้ชัด (ตั้งรายละเอียดแนบท้าย)	<p>เทคนิคการถ่ายภาพให้ชัด พอจะสรุปได้ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. กดชัตเตอร์ให้นิ่มนวลในการถ่ายภาพ ๒. โฟกัสให้ชัดก่อนกดชัตเตอร์ ๓. เลือกความไวชัตเตอร์ให้สูงขึ้นป้องกันการสั่นไหวของกล้อง ๔. ใช้ขาตั้งกล้องช่วยป้องกันการไหวของกล้อง ๕. เลือกรูรับแสงที่แคบเพื่อเพิ่มความชัดลึก ๖. เลือกทิศทางแสงในการถ่ายภาพเพื่อให้มีมิติ ๗. เลือกถ่ายภาพวัตถุให้มีความเปรียบต่างมากขึ้น ๘. เลือกถ่ายภาพวัตถุที่มีรายละเอียดมากขึ้น ๙. เลือกเวลาถ่ายภาพในยามที่ลมสงบ ๑๐. การเลือกใช้เลนส์ให้เหมาะสม

๑๐ เทคนิคการถ่ายภาพให้ชัด

เรื่องการถ่ายภาพไม่ชัด สำหรับมือใหม่ ถือว่าเป็นปัญหาพอสมควร เราจึงประมวลวิธีการถ่ายภาพ ๑๐ กรรมวิธีมาฝากกัน

เรื่องการถ่ายรูปล้มชัด ถือว่าเป็นปัญหาเบื้องต้นขั้นต้นได้ขั้นที่หนึ่งเลยก็ว่าได้ที่คนถ่ายรูปจะต้องฝาดำเนินให้ได้ หลายครั้งที่ตอนถ่ายรูปแล้วเปิดดูรูปบนจอ LCD ดูก็ชัดดี แต่พอกลับมาส่งรูปไปอัดขยายหรือนำมาขยายรูปดูบนจอคอมพิวเตอร์รูปที่แต่แรกคิดว่าชัดดี กลับไม่ชัดอย่างที่ตั้งใจ เชื่อว่าหลายต่อหลายท่านต้องเคยเจอปัญหานี้กันมาบ้าง

ปัญหาเรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องใหม่ เป็นมานานตั้งแต่เมื่อครั้งกล้องถ่ายรูปใช้ฟิล์มและเป็นกล้องปรับระยะชัดด้วยมือ ต่อมาเมื่อกำลังพัฒนามาใช้ระบบปรับระยะชัดอัตโนมัติซึ่งก็น่าจะได้ภาพที่ชัด แต่ก็มีที่ถ่ายมาแล้วไม่ชัดอีก จนเวลานี้กล้องเป็นระบบดิจิทัล เรื่องถ่ายรูปไม่ชัดก็ยังคงเป็นเรื่องที่เจอเจอกันเป็นประจำ จนเป็นคำถามที่เจออยู่บ่อยๆ จนเป็นเรื่องธรรมดาๆ

แล้วทำไมอีกหลายต่อหลายๆ คนจึงถ่ายภาพออกมาได้คมชัด ภาพชัดแจ๋วแห้วได้ละเอียดจริงๆเขาทำกันอย่างไร เมื่อเขาสามารถถ่ายภาพให้ชัดได้ ทำไมเราจะถ่ายไม่ได้ จริงไหม

ความจริงเรื่องถ่ายภาพให้ชัดนั้นไม่ใช่เรื่องลึกลับ และก็ไม่ใช่เทคนิคที่ยุ่งยากหรือซับซ้อน เพียงแต่ใช้ความสังเกตสักนิด ผมเชื่อว่าทุกท่านก็สามารถแก้ปัญหาได้ไม่ยากนัก สิ่งหนึ่งที่มีมักจะเกิดขึ้นกับนักถ่ายภาพที่เจอกับปัญหานี้ก็คือ ส่วนใหญ่มักจะลืมสิ่งปลุกย่อยเล็กๆ น้อยๆ เท่านั้น ซึ่งถ้าเพียงแต่นึกได้ก่อนถ่ายรูปเท่านั้น ผมเชื่อว่าทุกท่านก็จะได้ภาพที่คมชัดตามต้องการ

เรามาสร้างเป็นคัมภีร์ย่อยๆ ไว้ใช้งานกันดีกว่า ผมขอประมวลเอากรรมวิธีต่างๆ ที่ทำให้ได้ภาพที่คมชัดรวมๆ กันได้ กรรมวิธีที่จะทำให้ถ่ายรูปได้ชัดนำมาฝากไว้ให้พวกเราได้ลองใช้แก้ปัญหา

วิธีที่ ๑ กดชัตเตอร์ให้นิ่มนวลในการถ่ายภาพ เริ่มต้นหลายคนอาจจะบอกว่าง่ายราวกับปลอกกล้วยหอมเข้า แต่อยากจะขอบอกไว้สักนิดว่าหลายครั้งการกดชัตเตอร์ด้วยความรวดเร็วหรือหนักเกินไปจะทำให้กล้องไหวได้ง่ายครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับกล้องคอมแพคที่ขนาดเล็กและเบา รวมทั้งกล้อง D-SLR ที่เป็นกล้องขนาดเล็กทั้งหลายที่มีน้ำหนักเบา การกดชัตเตอร์ที่หนักเกินไปหรือรวดเร็วเกินไปมีส่วนทำให้กล้องไหวได้ง่ายนี่คือสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ภาพถ่ายขาดความคมชัด ด้วยเหตุนี้กล้องในระดับโปรทั้งหลายที่ปรากฏอยู่ในตลาดส่วนใหญ่ไม่มีกล้องที่มีน้ำหนักเบาส่วนใหญ่แล้วจะมีน้ำหนักที่ค่อนข้างหนักเสียมากกว่าที่เป็นเช่นนี้เพราะด้วยน้ำหนักของกล้องนั่นเอง ทำให้การกดชัตเตอร์มีความเสถียรมากกว่าการกดชัตเตอร์ของกล้องที่มีน้ำหนักค่อนข้างเบาทำให้ได้ภาพที่คมชัดกว่าในการใช้งานดังนั้นการกดชัตเตอร์ที่นิ่มนวลจะช่วยลดปัญหานี้ได้

วิธีที่ ๒ โฟกัสให้ชัดก่อนกดชัตเตอร์ ปัญหาถ่ายรูปไม่ชัดส่วนใหญ่เกิดจากสาเหตุนี้ ถ้าโฟกัสภาพด้วยมือต้องระลึกเสมอว่าต้องปรับระยะชัดให้ดีก่อนกดชัตเตอร์ แต่ถ้าเป็นระบบออโต้โฟกัส สิ่งที่คุณต้องเข้าใจมี ๒ เรื่อง

หนึ่งคือเรื่องจุดโฟกัสของกล้อง การเลือกจุดโฟกัสถ้ากล้องมีหลายจุดจะทำให้คุณโฟกัสในตำแหน่งที่ต้องการได้อีกเรื่องหนึ่งก็คือการยืนยันโฟกัสของกล้อง ซึ่งกล้องมักจะมีสัญญาณเตือนให้ทราบ เช่นสัญญาณที่เป็นจุดเขียวในแถบข้อมูลของช่องมองภาพ หรือสัญญาณเสียงก็ตามนั้นหมายความว่ากล้องยืนยันการโฟกัสเมื่อกดชัตเตอร์จะทำให้ได้ภาพที่คมชัด แต่ถ้ากดชัตเตอร์ทันทีทันใดให้เข้าใจไว้ก่อนว่าอาจจะได้ภาพที่ชัดหรือไม่ชัดก็ได้ ซึ่งขึ้นกับสมรรถนะความเร็วในการโฟกัสภาพและความแม่นยำในการอ่านระยะโฟกัสของกล้อง ยิ่งถ้าเป็นกล้องคอมแพคต์ด้วยแล้วให้ระมัดระวังไว้ว่าความเร็วในการโฟกัสและความสามารถในการอ่านจุดโฟกัสจะช้ากว่ากล้องในระดับ D-SLR

วิธีที่ ๓ เลือกความไวชัตเตอร์ให้สูงขึ้นป้องกันการสั่นไหวของกล้อง ปัญหาหลักอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้รูปถ่ายไม่ชัดก็คือ ภาพที่ถ่ายออกมาไหว ปัญหานี้เกิดจากการถ่ายภาพที่ความเร็วชัตเตอร์ต่ำเกินไปเป็นสาเหตุหนึ่ง อีกสาเหตุหนึ่งก็คือการถือกดชัตเตอร์แล้วกล้องไหว แก้ได้ไม่ยากเรื่องแรกก็คือถ้าถือกล้องถ่ายรูปต้องถือให้มั่น กดชัตเตอร์ให้นุ่มนวลขึ้นก็จะช่วยแก้ปัญหาเรื่องกล้องไหวได้ อีกอย่างหนึ่งก็คือการเลือกความไวชัตเตอร์ให้สูงขึ้นเพื่อลดการไหวของกล้อง เท่านั้นก็จะเพิ่มโอกาสให้ถ่ายรูปได้ภาพที่นิ่งมีความคมชัดมากขึ้น

วิธีที่ ๔ ใช้ขาตั้งกล้องช่วยป้องกันการไหวของกล้อง หลายครั้งที่การถ่ายภาพจำเป็นต้องใช้ความเร็วชัตเตอร์ต่ำในการถ่ายภาพซึ่งจะทำให้การถือกล้องให้หนึ่งไม่ให้สั่นไหวทำได้ยาก อย่าฝืนควรเลือกการใช้ขาตั้งกล้องช่วยจะทำให้สามารถถ่ายรูปได้โดยกล้องไม่ไหว ภาพที่ได้ก็จะเพิ่มโอกาสให้มีความคมชัดมากขึ้น อีกประการหนึ่งการเลือกใช้ขาตั้งกล้องก็ควรมีความสมดุลกับกล้องที่ใช้งาน ถ้ากล้องเล็กขาตั้งกล้องเล็กก็ถือว่าใช้งานสมน้ำสมเนื้อ แต่ถ้าคุณใช้กล้อง D-SLR ดิตเลนส์ที่ใหญ่ขึ้นการใช้ขาตั้งกล้องที่เล็กเกินไปก็อาจจะมีโอกาสทำให้กล้องสั่นไหวได้เหมือนกันครับ ยิ่งถ้าเป็นกล้อง D-SLR การกระดกของกระจกการลั่นชัตเตอร์ซึ่งแม้เพียงเล็กน้อยก็มีโอกาสทำให้กล้องสั่นได้เช่นกัน

วิธีที่ ๕ เลือกรูรับแสงที่แคบเพื่อเพิ่มความชัดลึก การเลือกรูรับแสงที่แคบเล็กน้อยจะทำให้วัตถุมีความชัดลึกเพิ่มมากขึ้น ซึ่งถ้าการโฟกัสภาพคลาดเคลื่อนเล็กน้อยการควบคุมภาพให้มีความชัดลึกก็สามารถช่วยให้วัตถุยังมีความคมชัดอยู่ได้ส่วนหนึ่งอีกประการหนึ่งการถ่ายภาพที่มีความชัดลึกไว้หน่อยจะทำให้การมองภาพเสมือนมีความชัดมากขึ้น

วิธีที่ ๖ เลือกทิศทางแสงในการถ่ายภาพเพื่อให้มีมิติ ในการดูภาพเราจะพบว่าถ้าวัตถุที่เราถ่ายภาพมีมิติจะทำให้ภาพดูมีความคมชัดมากขึ้น ทิศทางของแสงเป็นสิ่งที่ช่วยให้ภาพมีมิติ แสงด้านข้างจะทำให้เกิดเงาซึ่งจะช่วยให้วัตถุที่เราถ่ายภาพมีมิติมากขึ้น การเลือกทิศทางแสงด้านข้างจะช่วยเรื่องมิติภาพได้เป็นอย่างดีทำให้ภาพมีความคมชัดมากขึ้น

วิธีที่ ๗ เลือกถ่ายภาพวัตถุให้มีความเปรียบต่างมากขึ้น ความเปรียบต่างของวัตถุที่เราถ่ายภาพจะช่วยให้การดูภาพเสมือนหนึ่งมีความคมชัดที่ดี เพราะความเปรียบต่าง (CONTRAST) จะทำให้การดูภาพมีความตัดกันในด้านของโทนภาพ หรือสีส่วนของภาพที่ชัดเจนขึ้น ทำให้ภาพดูมีความคมชัดได้มากขึ้น

วิธีที่ ๘ เลือกถ่ายภาพวัตถุที่มีรายละเอียดมากขึ้น โดยปกติเมื่อเราดูภาพวัตถุที่มีรายละเอียดมาก เปรียบเทียบกับวัตถุที่มีรายละเอียดที่น้อยกว่า เราจะรู้สึกภาพที่มีรายละเอียดที่มากกว่านั้นจะมีความคมชัดที่ดีกว่าภาพของวัตถุที่ไม่มีรายละเอียดทั้งที่ความจริงแล้วความคมชัดนั้นเท่ากัน แต่ที่เห็นต่างกันก็คือความรู้สึก ดังนั้นการสร้างสรรคภาพด้วยการเลือกถ่ายภาพที่มีรายละเอียดมากกว่าจึงทำให้รู้สึกภาพมีความคมชัดที่ดีกว่า

วิธีที่ ๙ เลือกเวลาถ่ายภาพในยามที่ลมสงบ ถ้าคุณถ่ายภาพวัตถุที่บางเบา หรือวิวทิวทัศน์ที่มีกิ่งไม้ใบหญ้า คุณควรระลึกเสมอว่า กระแสลมที่แรงนั้นมีส่วนที่ทำให้วัตถุที่คุณกำลังจะถ่ายภาพมีการเคลื่อนไหวได้งา โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าคุณต้องเลือกใช้ความเร็วชัตเตอร์ที่ต่ำด้วยแล้วแม้ว่าจะมีขาตั้งกล้องก็ตาม แต่การที่วัตถุมีการสั่นไหวด้วยแรงลมก็จะเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้วัตถุขาดความคมชัดได้ ดังนั้นการรอเวลาให้ลมสงบก่อนการกดชัตเตอร์จะเป็นการลดการไหวของวัตถุจากแรงลมได้เป็นอย่างดีเพื่อให้ได้ภาพที่คมชัด

วิธีที่ ๑๐ ข้อควรระวังเกี่ยวกับเลนส์ เชื่อว่าหลายๆท่านนั้นต่างก็ถือเลนส์ใช้งานที่แตกต่างกัน บางท่านอาจจะถือเลนส์โปรตัวละหลายหมื่นบาท บางท่านอาจจะถือเลนส์ธรรมดาตัวละไม่ถึงหมื่น ซึ่งคุณภาพเลนส์ที่แตกต่างกันก็มีส่วนหนึ่งสำหรับในเรื่องของความคมชัด แต่สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งมากกว่านั้นก็คือ การถ่ายภาพย้อนแสง สำหรับเลนส์คุณภาพสูงนั้นอาการแฟลร์และอาการฟุ้งของเลนส์จะมีน้อยกว่าเลนส์คุณภาพรองลงมา ยิ่งถ้าเป็นเลนส์คุณภาพต่ำด้วยแล้วอาการทั้งแฟลร์และแสงฟุ้งจะมีมากขึ้นอาการเหล่านี้จะลดความคมชัดของภาพลงทันที ดังนั้นการระมัดระวังหรือหลีกเลี่ยงการถ่ายภาพที่จะต้องย้อนแสงโดยตรงจะช่วยลดอาการฟุ้งไปได้มาก ซึ่งจะทำให้ภาพมีความคมชัดได้ดีขึ้น หรือการใช้ Hood บังแสงที่หน้าเลนส์ก็จะเป็นการช่วยลดอาการดังกล่าวได้มาก

ทั้ง ๑๐ วิธี ที่กล่าวมานี้จะช่วยตอบข้อข้องใจสงสัยในเรื่องการถ่ายภาพอย่างไรให้คมชัด และการหมั่นทดลองทดสอบการใช้งานร่วมกับอุปกรณ์ที่มีอยู่จะช่วยให้คุณถ่ายภาพได้คมชัด ซึ่งจะเป็นก้าวสำคัญสำหรับการพัฒนาการถ่ายภาพให้มีคุณภาพสูงขึ้น

ศิลปะการถ่ายภาพมีทั้งการถ่ายภาพให้ชัดซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของคนเริ่มถ่ายภาพทุกคน แต่แน่นอนครับว่าศิลปะเป็นเรื่องไร้ขอบเขต ไม่ได้หมายความว่าภาพถ่ายให้ชัดอย่างเดียวจะเป็นเครื่องบอกได้ว่าภาพที่ดีที่สุด ทั้งนี้อยู่ที่ความคิดสร้างสรรค์ของคุณรวมทั้งความคิดของผู้ชมภาพด้วย ภาพที่ไม่ชัด ภาพที่ไหวๆ หรือภาพเคลื่อนไหว ต่างก็มีโอกาสที่จะเป็นภาพที่มีศิลปะได้หรือแม้แต่อาจจะเป็นศิลปะชั้นเลิศก็ได้ แต่สำหรับบุคคลทั่วไปส่วนใหญ่แล้วเราก็คงต้องยอมรับว่าการถ่ายภาพให้คมชัดไว้ก่อนเป็นเรื่องที่จำเป็นแต่การที่จะสร้างสรรค์ให้ผลของภาพเป็นอย่างไรนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

ภาพประกอบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KM)
ของชุมชนสตูดิโอ (Studio Media)

การถอดบทเรียนการเรียนรู้ด้วยการวิเคราะห์หลังการปฏิบัติ After Action Review (AAR)

๑. เป้าหมายของการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้คืออะไร

การถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้เรื่อง ๑๐ เทคนิคการถ่ายภาพให้ชัด ได้แก่

๑.๑ การเตรียมความพร้อมสำหรับการถ่ายภาพให้ชัด เพื่อให้มีรูปแบบการทำงานที่ชัดเจน และเป็นขั้นตอนที่บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปฏิบัติตามได้

๑.๒ มีระบบและกลไกการเตรียมความพร้อมสำหรับการถ่ายภาพให้ชัด ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

๑.๓ บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถถ่ายภาพให้ชัดได้

๒. สิ่งที่บรรลุเป้าหมายคืออะไร เพราะอะไร

ได้องค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้การถ่ายภาพให้ชัด ซึ่งปัญหาการถ่ายภาพไม่ชัด ปัญหาเรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องใหม่ เป็นมานานตั้งแต่เมื่อครั้งกล้องถ่ายรูปใช้ฟิล์มและเป็นกล้องปรับระยะชัดด้วยมือ ต่อมาเมื่อกำลังพัฒนามาใช้ระบบปรับระยะชัดอัตโนมัติซึ่งก็น่าจะได้ภาพที่ชัด แต่ก็มีที่ถ่ายมาแล้วไม่ชัดอีก จนเวลานี้กล้องเป็นระบบดิจิทัล เรื่องถ่ายรูปไม่ชัดก็ยังคงเป็นเรื่องที่เจอเจอกันเป็นประจำ จนเป็นคำถามที่เจออยู่บ่อยๆ จนเป็นเรื่องธรรมดาๆ

๓. สิ่งที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายคืออะไร เพราะอะไร

-

๔. สิ่งที่เกิดความคาดหวังคืออะไร

ศิลปะการถ่ายภาพมีทั้งการถ่ายภาพให้ชัดซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของคนเริ่มถ่ายภาพทุกคน แต่แน่นอนว่าศิลปะเป็นเรื่องไร้ขอบเขต ไม่ได้หมายความว่าภาพถ่ายให้ชัดอย่างเดียวจะเป็นเครื่องบอกได้ว่าภาพที่ดีที่สุด ทั้งนี้อยู่ที่ความคิดสร้างสรรค์ของคุณรวมทั้งความคิดของผู้ชมภาพด้วย ภาพที่ไม่ชัด ภาพที่ไหวๆ หรือภาพเคลื่อนไหว ต่างก็มีโอกาสที่จะเป็นภาพที่มีศิลปะได้

๕. คิดจะกลับไปทำอะไรต่อ

กลุ่มงานพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จะมีการจัดกิจกรรม การถ่ายภาพ Portrait (ภาพบุคคล) เพื่อให้สอดคล้องกับ ๑๐ เทคนิคการถ่ายภาพให้ชัด ครั้งต่อไปประมาณเดือน พฤษภาคม ๒๕๕๕